

I Seminari sobre patrimoni natural de la Garrotxa

El passat 17 de desembre, es va celebrar a Olot el I seminari sobre patrimoni natural de la comarca de la Garrotxa, centrat principalment en l'estat actual del coneixement a la comarca, i en posar les bases per a futurs estudis i estratègies d'actuació.

A la comarca de la Garrotxa existeix una profunda tradició naturalista que va lligada a una sèrie de singularitats biogeogràfiques associades a tot el territori comarcal. Aquesta tradició, juntament amb un entorn privilegiat, ha propiciat una combinació favorable que ha proporcionat valuosos treballs històrics de naturalistes, referents permanents en l'estudi de les ciències de la natura del nostre país. Actualment, una bona part de la comarca està protegida sota alguna figura de protecció legal. Això sol ja justifica la necessitat d'avançar en el procés d'ampliació del coneixement i, per fer-ho, existeixen associacions, organismes i institucions que tenen aquest objectiu inclòs dins els seus respectius programes d'actuació, però també cal realitzar estudis fora dels espais naturals, on el grau d'amenaça i el risc de perdre el patrimoni natural són més grans. En

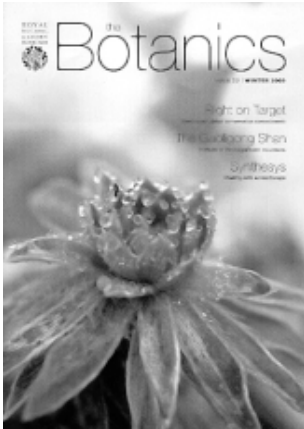
l'esmentat seminari, la nova delegació de la Garrotxa es va marcar diverses fites en aquest sentit.

El seminari va comptar amb quatre intervencions: Llorenç Planagumà va presentar una ponència sobre Geologia, recursos i riscos geològics i patrimoni edàfic; Xavier Oliver va mostrar l'Estat del coneixement del patrimoni botànic de la Garrotxa; Jordi Nebot se centrà en el patrimoni faunístic de la Garrotxa i, en concret, en els grups d'animals invertebrats; i Emili Bassols resumí l'estat del coneixement pel que fa als grups de vertebrats. Les diferents xerrades s'estructuraren amb un introducció històrica del tema, una mostra de les dades i treballs recopilats fins al moment que haguessin aportat informació rellevant, dels treballs de recerca que s'estan portant a terme actualment i, finalment, de les mancances actuals i de les possibles futures línies de treball. En totes elles es van presentar quadres sintètics

Parc Nacional de la Zona Volcànica de la Garrotxa

The Botanics. Hivern 2005. Royal Botanic Garden Edinburgh. 12 p.

Alocs. Projecte d'estudi i conservació dels alocs del Maresme. Anuari 2003. 36 p. ISBN: 84-95127-86-5

valorant el grau de coneixement dels diferents àmbits d'estudi i disciplines.

Llorenç Planagumà posà de manifest la importància que el vulcanisme ha tingut a la comarca. Per la seva excepcionalitat ha fet de la Garrotxa una comarca pionera en la recerca naturalista a Catalunya, però també ha propiciat que la resta de valors geològics hagin quedat en segon terme, poc estudiats i mal coneguts. Planagumà va fer un repàs de l'estat de coneixement, en el camp de la geologia (litologia, geomorfologia, mineralogia, tectònica, recursos geològics i patrimoni geològic), de la hidrogeologia (superficial i subterrània), l'edafologia (cartografia i patrimoni edàfic) i els riscos naturals (avingudes, esllavissades, sísmics i volcànics). Després d'analitzar l'interès de la zona respecte la rellevància del medi físic i l'estat de coneixement, va establir un llistat de prioritats d'estudi i de mancances en el tema. Una mancança destacable és que actualment no hi ha grups de recerca que s'hi dediquin, a part d'algun equip de l'Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera, i d'algun projecte puntual com el "Paleosis" (projecte sísmic europeu), portat des de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

Xavier Oliver va mostrar que el coneixement del patrimoni botànic de la Garrotxa és força bo si el comparem amb el d'altres comarques catalanes, però tot i així encara té força mancances. La Garrotxa sembla ser la comarca amb més quadrats UTM 10 x 10 km² amb una diversitat més gran de flora vascular i, pel que fa al nombre de citacions de tàxons, que podria interpretar-se com a un indicador del grau de coneixement, presenta 3 quadrats entre els 20 més estudiats de Catalunya. Malgrat tot, existeix un gran desequilibri de citacions per grups vegetals i també entre diferents zones de la comarca. Així, el coneixement més gran se centra en la flora vascular i en la vegetació, amb nombrosos catàlegs florístics i memòries de comunitats vegetals, així com cartografia. Actualment s'està treballant en altres línies sobre les que hi havia grans mancances, especialment en conservació de varietats locals de fruiters i hortalisses, productivitat de boscos, seguiment de tàxons amenaçats i boscos madurs. La mateixa delegació de la Garrotxa de la ICHN ha engegat línies de recerca sobre boscos madurs i flora amenaçada amb la catalogació dels boscos madurs de la Garrotxa i el seu inventari biològic, la confecció de la llista vermella de flora vascular de la comarca i el seguiment de 40 tàxons amenaçats. Com a línies encetades, en les quals s'ha treballat puntualment, cal destacar l'etnobotànica i l'inventari d'arbres monumentals. Pel que fa a la resta de grups, els briòfits i els líquens crustacis es presenten com a els més prioritaris ja que la informació és pràcticament inexistente. En fongs i altres grups de líquens falten estudis generals de flora, tot i que ja es disposa d'alguns treballs de caire ecològic, especialment en líquens. Finalment, les algues són també desconegudes en l'àmbit florístic, únicament es disposa de força dades sobre diatomees procedents d'estudis dirigits a

avaluar la qualitat de l'aigua del Fluvià. Cal destacar també que la major part d'informació recollida prové de treballs inèdits i d'articles amb poques citacions de la presència de tàxons singulars. És clar, doncs que calen treballs de caire més generalista. Cal esmentar, però, l'estratègia de flora i vegetació del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, amb una completa diagnosi i una proposta programada d'actuacions per millorar el coneixement, la gestió i la divulgació respecte a aquest tema.

Segons Jordi Nebot, els coneixements d'invertebrats de la Garrotxa són molt reduïts, la informació és parcial, abasta pocs grups i espais molt concrets. Gràcies a l'existència d'un catàleg faunístic del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, s'han pogut extreure algunes conclusions pel que fa a aquest grup d'organismes. A partir d'aquest catàleg es pot afirmar que hi ha un desconeixement total dels invertebrats no artròpodes, a excepció dels mol·luscs. D'artròpodes no insectes també es disposa de poca informació. Pel que fa als insectes, els diversos ordres es coneixen de manera desigual i, en el millor dels casos, es tenen inventaris parcials; i els treballs d'ecologia són gairebé inexistents. Els odonats són un grup en el qual s'està treballant intensament gràcies a la creació d'Oxygastra, grup de treball de ICHN. Finalment, els coleòpters, juntament amb els lepidòpters, destaquen com a un dels grups més ben treballats. En general, la poca informació catalogada se centra en l'àmbit de l'Espai Natural de l'Alta Garrotxa, no es coneix pràcticament res i actualment no es té constància del nombre d'espècies d'invertebrats que hi ha a la Garrotxa. Per aquest motiu, caldria, com a punt de partida, dirigir els esforços a l'elaboració d'un catàleg actualitzat d'àmbit comarcal. Malgrat tot, hem de destacar l'existència d'alguns projectes que s'han realitzat recentment o que encara estan en vigor, com l'estudi d'himenòpters pol·linitzadors, l'atles dels invertebrats de la Garrotxa, l'estudi de recuperació del cranc de riu, o l'estudi de la biodiversitat de coleòpters saproxílics en rouredes i fagedes. En aquestes últimes dues línies també ha treballat últimament la delegació de la Garrotxa de la ICHN.

Emili Bassols va posar de manifest que, en comparació amb els altres grups d'organismes que integren el patrimoni natural de la Garrotxa, els vertebrats són els més ben coneguts. Tot i així, respecte els diferents grups que els integren, novament es produeix un desequilibri de coneixement, i aquest es troba també mal repartit en el conjunt de la comarca. El poblament faunístic del PNZVG es coneix relativament bé, gràcies als esforços del seu equip de gestió, i a l'Alta Garrotxa també hi ha alguns treballs promoguts pel consorci. Però, en canvi, les dades són molt escasses en zones incloses en el PEIN o en la resta del territori. Pel que als diferents grups, actualment es compta amb dues monografies, una d'ocells i una de mamífers, força completes; els peixos són el grup de vertebrats menys co-

negut; els amfibis es coneixen millor, gràcies a la recerca naturalista de l'ANEGx (Agrupació Naturalista i Ecologista de la Garrotxa); i de rèptils només es disposa de cites puntuals. En ocells, existeixen força treballs de seguiment, però els aspectes relatius a la distribució i a l'ecologia són minoritaris. Finalment, pel que fa als mamífers, la seva heterogeneïtat en fa difícil la diagnòsi. Es pot afirmar, però, que hi ha força informació sobre carnívors i que aquesta és escassa en micromamífers i quiròpters.

Com a conclusions finals es va poder observar que encara hi ha molts estudis per realitzar a la comarca de la Garrotxa, però que tot i així no es parteix de zero. A més, actualment existeix un gran potencial de naturalistes a la comarca, força actius en la recollida de dades del patrimoni natural, que

caldria motivar per als nous projectes. Es van considerar molt interessants les funcions de recerca, formació i divulgació que pot realitzar la recentment constituïda delegació de la Garrotxa de la ICHN, tant cap a la societat com vers les institucions que potencialment puguin proporcionar els recursos necessaris per a futures línies de recerca naturalista. Va quedar clar que per ampliar el coneixement calen recursos econòmics i humans, però que també cal saber difondre els resultats tant a nivell tècnic com divulgatiu i coordinar-se en la recollida i gestió de les dades i la documentació.

L'acte va comptar amb 38 assistents i amb una activa participació que va posar de manifest una clara voluntat de treball. ■

Sessions científiques

L'espècie, un misteri? Quin misteri?

El 15 de desembre passat va tenir lloc la segona conferència del cicle de sessions científiques amb Antonio Fontdevila, el qual va presentar la xerrada titulada *L'espècie, un misteri? Quin misteri?* A continuació us fem un breu resum de la trajectòria científica d'Antonio Fontdevila i de la conferència esmentada.

Antonio Fontdevila, nascut a Barcelona (1941), doctor en Ciències Biològiques, és catedràtic de Genètica al Departament de Genètica i Microbiologia de la Universitat Autònoma de Barcelona des de 1980, on també és l'investigador responsable del Grup de Biologia Evolutiva. A més de realitzar un postdoctorat a la Universitat de Califòrnia, ha estat professor visitant d'un gran nombre d'universitats estrangeres, com la d'Arizona, Hawaii, Syracuse (New York), entre altres. Investigador principal de 14 projectes d'investigació, ha dirigit fins a 14 tesis doctorals. És professor Associat de la Universitat de Los Andes (Colòmbia), i també Investigador Principal de Programes Cooperatius d'Investigació amb diverses universitats iberoamericanes. Autor de més de 100 publicacions entre articles i capítols en revistes i llibres internacionals, editor i coautor de diversos llibres sobre biologia evolutiva, és també editor associat de revistes científiques com *Genetica*, membre del *Steering Committee* del projecte de Biologia de Poblacions de la European Science Foundation, i organitzador de diversos congressos sobre genètica de poblacions i evolució.

Dins del camp de la genètica, les línies d'investigació d'Antonio Fontdevila s'han centrat principalment en els següents àmbits: mesura de l'aptitud (*fitness*) i dels paràmetres de vida en poblacions naturals, genètica ecològica i evolutiva de la colonització, evolució del complex *buzzatii* (grup repleta, *Drosophila*), evolució

molecular dels elements transponibles i evolució de l'aïllament reproductiu.

En la seva conferència, Antonio Fontdevila fa un repàs als diferents conceptes d'espècie que han anat apareixent al llarg de la història (tipològic, biològic, evolutiu...), aturant-se, especialment, en les limitacions del concepte biològic d'espècie i contraposant-lo al concepte d'espècie cohesiva proposat per Templeton (1989). En aquest sentit, justifica per quines raons els conceptes que emfatitzen els mecanismes de cohesió són superiors als que donen un paper preponderant a les barreres d'aïllament reproductiu.

En cercar en la literatura evolutiva, trobem múltiples definicions d'espècie; així, Coyne i Orr (2004) arriben a recollir fins a 25 conceptes diferents. És dubtós, doncs, que actualment pugui acceptar-se una sola definició d'espècie, encara que algunes poden ser millors que unes altres perquè tenen una aplicabilitat més general o satisfan millor els criteris de validació.

El concepte biològic d'espècie delimita l'espècie mitjançant barreres reproductives

Natura Catalana. Lettre des réserves naturelles catalanes, núm. 3. Réserves Naturelles Catalanes. Novembre 2005. 11 p.

C. CASAS, M. BRUGUÉS i R. M. CROS. *Flora dels Briòfits dels Països Catalans II. Hepàtiques i antocerotes*. Institut d'Estudis Catalans, 2004. 139 p. ISBN 84-7283-771-8/ /

que defineixen la seva identitat. Malgrat tot, les espècies poden ser permeables al flux gènic. Aquesta promiscuitat introgressiva (sexual o no) fa dubtar, si més no, del paper exclusiu de l'aïllament reproductiu com a causa del blindatge de les espècies. Malgrat tot, si acceptem que la permeabilitat interespecífica és quelcom més que una excepció haurem de preguntar-nos: què és el que manté la cohesió de l'espècie? Darwin soluciona el problema negant la realitat de l'espècie, considerant-la exclusivament com un llinatge evolutiu, però aquesta solució no satisfà a molts neodarwinistes que, com Mayr i Dobzhansky, defineixen l'espècie com una categoria real. La comparació de genomes desvetlla la importància evolutiva de la introgressió, mentre que l'observació en detall dels components d'aptitud mostra que els híbrids no són necessàriament menys aptes. Aquestes noves evidències empíriques obliguen a redefinir la cohesió de l'espècie sense emprar els factors reproductius. El concepte cohesiu d'espècie

defineix l'espècie com un llinatge evolutiu mitjançant mecanismes que limiten les vores poblacionals per acció de forces microevolutives bàsiques tals com el flux gènic, la selecció natural i la deriva genètica. En aquest concepte, doncs, el llinatge específic està definit no només per l'intercanvi genètic (flux gènic) sinó també per l'intercanvi demogràfic a través de la deriva genètica i la selecció natural. Aquest concepte emfatitza l'ecologia, a més del desenvolupament i la història, com a constreïments importants que defineixen l'espècie, però sobretot situa la selecció natural en un paper protagonista que li havia estat negat pels pares del concepte d'espècie biològica. Finalment, i no menys important, el concepte cohesiu és aplicable al continu d'organismes des dels asexuals estrictes als grups d'hibridació denominats singameons, passant pels estrictament sexuals, amb la condició d'assignar distints graus de protagonisme al reemplaçament genètic enfront del demogràfic. ■

Consell Directiu

En la reunió del Consell Directiu del mes de novembre, s'informà que la ICHN ha estat declarada oficialment entitat d'Utilitat Pública.

Amb relació a les tasques que s'han de desenvolupar des de la recentment creada Secretaria Tècnica de la ICHN, encapçalada

per Ester Gaya i Bellés, es presenta l'estudi de viabilitat i el programa per al 2006. Amb motiu de la seva incorporació a la Secretaria Tècnica, Ester Gaya cessà del seu càrrec de tesorera, per la qual cosa caldrà que algun dels vocals del Consell Directiu assumeixi aquest càrrec. La decisió s'ajorna fins a la propera reunió. ■

Delegació del Bages

El medi natural del Bages

El web del medi natural del Bages segueix creixent amb més fotos i més explicacions. Les novetats d'actualitat natural incorporades darrerament són, entre altres,

l'alteració fenològica de nombroses plantes a causa de la sequera soferta i les disputes entre mascles de cabra salvatge a Montserrat. ■

Torrent Salat d'Horta d'Avinyó

Amb motiu de l'estudi interdisciplinari d'aquest ecosistema, el dissabte 17 de desembre s'anà al torrent Salat d'Horta d'Avinyó en sortida col·lectiva. Geòlegs, químics i biòlegs, cadascú des de la seva especialitat contribuï a fer entenedores les raons de l'existència del torrent Salat, dels

Punt de surgència del torrent Salat d'Horta d'Avinyó. Dins l'aigua salada arrela el jonc marítim, mentre que a la vora creix el tamarü.

seus sediments a voltes rogencs i a voltes negres, i de com se les arreglen els éssers vius per colonitzar aquesta illa de mar en terra ferma. L'ocasió posà també de manifest que tota realitat és polifacètica, susceptible de ser observada i estudiada sota enfocaments diversos i complementaris. ■

El medi natural de la conca del Llobregat

Dins del cicle de sortides mensuals guiades a espais naturals de la conca del Llobregat, s'han realitzat, amb bona assistència, les excursions als parcs naturals de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i de Collserola.

La colla de naturalistes a la zona de les Teixoneres, al PN de Sant Llorenç del Munt. En segon terme, les siluetes retallades del Castellsapera i de l'extrem oriental de Montserrat.

La roureda de roure de fulla gran de les Teixoneres.

El dissabte 12 de novembre, en un dia humit i a estones amb el plugim característic de la tardor, es van visitar dos racons especialment ben conservats i poc coneguts del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt: el

Les següents sortides programades del cicle són les següents:

28 de gener de 2006. **El massís de Garraf i el delta del Llobregat.** Recorregut matinal pel massís Garraf, des de la Pleta fins a Bruguers, pas-sant per la interessant zona de relleu càrstic de l'entorn del cim de la Morella (593 m), el castell d'Eramprunyà i la Roca Foradada. A la tarda visita a la maresma de les Filipines, al delta del Llobregat, per observar ocells aquàtics.

25 de febrer de 2006. **La Puda de Montserrat i el Puigventós.** Travessa per una zona amb molts elements d'interès

sot de les Teixoneres i el torrent de la Fontfreda. A les Teixoneres creix un bosc de roure de fulla gran notable tant per la seva raresa a les comarques centrals de Catalunya com per la bellesa dels seus colors en aquesta temporada. Els vessants dels torrents de la Fontfreda són coberts per un alzinar dens, poc transitat, mentre que al bell mig del torrent, ombrívol i rocós, creixen les falgueres i alguns arbres caducifolis.

El 3 de desembre fou el torn de la serra de Collserola. La presència majoritària de pissarres a Collserola, ben diferent de les roques de gairebé tota la resta de la conca del Llobregat, donà peu a l'explicació de la llarga història geològica que justifica les grans unitats geològiques actuals i els afloraments d'una o altra roca. Els boscos vells de l'obac frescal de la serra, sorprenen tan a prop de la gran ciutat, foren l'altre gran motiu naturalista de la visita.

El grup de naturalistes examinant el batòlit de granit que aflora prop del museu de la Ciència, a Barcelona ciutat.

geològic —aigües termals, travertins amb fòssils vegetals, pissarra, calcàries, sorrenques, conglomerats, encavalcaments, terrasses fluvials...— que, tot i haver sofert el flagell dels incendis forestals, conserva una vegetació variada.

Les excursions duren tot el dia; se surt a les 8.15 h del davant de l'UPC de Manresa (av. Bases de Manresa, 71) i es fan en cotxes particulars. Cal portar-se el menjar.

Cal inscriure's prèviament a través de l'adreça ichnbages@infonegocio.com o dels telèfons 938 782 405 i 938 788 608. ■

X Curs d'especialització. Tècniques de reconeixement de plàntules i diàspores de males herbes

Lleida, del 31 de gener al 3 de febrer de 2006

Organitzat pel Departament d'Hortofructicultura, botànica i Jardineria de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de la UdL, amb la col·laboració de la Sociedad Española de Malherbología, tindrà lloc a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària (ETSEA) de Lleida, els dies 31 de gener i 1, 2 i 3 de febrer de 2006.

Per a més informació: Dr. Aritz Royo Unitat de Botànica, Dept. d'Hortofructicultura, Botànica i Jardineria, ETSEA, UdL. Telèfons: 973 702 554; 973 702 582 i 973 702 549 A/e: aritz@hbj.udl.es

Termini d'inscripció: fins al 20 de gener de 2006.

Delegació d'Osona

- El 22 d'octubre i el 5 de novembre, es van realitzar amb força èxit de participació dues sortides naturalistes, la de cargols i la de bolets. En total hi van assistir més de 30 persones i eses van fer als municipis de Taradell i Sant Julià de Vilatorrada.
- S'ha editat el díptic del projecte mussol i properament se'n farà difusió als

propietaris de finques agrícoles de la plana de Vic a través dels ajuntaments de Gurb, Tona i Malla.

- La restauració de la bassa de Sant Feliu de Savassona s'ha acabat amb èxit, protegint el punt d'aigua de les agressions per part del bestiar i permetent la proliferació de la vegetació aquàtica.

(Continua)

Manual núm. 2. Serie manuales EUROPARC - España. Diseño de planes de seguimiento en espacios naturales protegidos. EUROPARC-España, 2005. Editado por Fundación Fernando González Bernáldez. 170 p. ISBN. 84-932979-3-3.

- S'ha constituït el grup de treball de naturalistes catalans per a fer la publicació d'ecologia i conservació dels rapinyaires nocturns a Catalunya, coordinat pel Grup de Naturalistes d'Osona. Es tracta d'una

publicació innovadora que donarà com a resultat l'edició de fitxes per a fer actuacions per part dels Ajuntaments, entitats supramunicipals i l'Administració catalana. ■

Publicació sobre rapinyaires nocturns

Des del Grup de Naturalistes d'Osona, delegació d'Osona de la ICHN, es busquen col·laboradors per a una publicació que està començant sobre rapinyaires nocturns i la seva conservació a Catalunya. Es tracta d'una iniciativa que es coordinarà des d'aquesta entitat però que té la intenció de ser un projecte participat d'àmbit català. El què està començant a donar de si el projecte mussol del GNO de la ICHN ens ha engrèsat a fer una publicació innovadora.

Necessitem autors per fer els textos en grups de quatre o cinc persones per a cadascuna de les nou espècies que farem, i gent interessada a fer els capítols de conservació, mesures de protecció, estudi i divulgació dels rapinyaires nocturns.

El projecte està pensat per obtenir una publicació amb dos parts ben diferenciades: la primera part correspon als nou monogràfics de les espècies de rapinyaires nocturns que viuen al nostre país amb el màxim d'informació a escala local de Catalunya. Un cop escrits els monogràfics, es faran reunions de treball per definir els capítols de la segona part del llibre, que tindran com a objectiu la interpretació de les dades per descriure els problemes que tenen aquestes espècies i els seus hàbitats. Al final d'aquesta segona part hi haurà fitxes de recomanacions per fer actuacions de protecció, estudi, divulgació de les espècies tractades i els seus hàbitats,

destinades als principals agents implicats en el territori: ajuntaments, propietaris de finques rústiques o de masies restaurades, escoles, Administració, comunitat científica. El llibre pretén ser una eina molt pràctica però amb fonaments científics i, sobretot, que identifiqui al màxim els problemes que tenen aquestes espècies als diferents indrets del país. Per exemple, el duc en una comarca té problemes tròfics, de pesticides, etc., en una altra li manquen espais oberts, i en una altra hi ha problema de caça il·legal i espoliació de nius. Estem animats a fer una publicació innovadora en aquest camp.

Proposta de calendari previst:

1. Constitució dels grups d'autors que faran els textos monogràfics sobre les espècies: octubre 2005.
2. Posada en comú dels textos de les espècies: març 2006.
3. Definició de l'estructura de la segona part del llibre. Selecció dels autors: maig 2006.
4. Posada en comú de la segona part: novembre de 2006.
5. Lliurament del manuscrit per a la seva publicació: desembre 2006.

De moment us podeu dirigir per aquest tema a jbauccells@ma-emma.com, però pròximament constituïrem un grup de coordinació. ■

Delegació de la Franja de Ponent

Cap de setmana naturalista a la Serreta Negra

La delegació de la Franja de Ponent de la ICHN us convida el 28 i 29 de gener a un cap de setmana als boscos de la Serreta Negra i la Vallcornà, al Baix Cinca. Hi haurà allotjament en un mas al cor de la Serreta, al

bell mig de la població de cérvols. El cap de setmana i l'allotjament són de franc per als socis de la ICHN i serà guiat per naturalistes de la ICHN a la Franja. ■

Aragó ja te un pla d'usos i gestió de l'Aiguabarreig

Aquest desembre s'ha lliurat al Govern d'Aragó el projecte «Evaluación ambiental y directrices de gestión de la futura reserva natural del Aiguabarreig».

El més destacat és que es tracta del Pla d'usos i gestió més complert que mai s'ha fet a Aragó i que la vessant de la Franja de Ponent encaixa i s'imbrica absolutament amb el programa de la vessant d'administració catalana, i així, itineraris, equipaments, estudis i monitoratges d'un costat i l'altre formen una unitat per ambdues administracions. Fins i tot l'anagrama de

l'espai, la Llúdriga, és unitari per ambdues riberes.

Tot plegat s'impulsa arran de les trobades dels respectius consellers de Medi Ambient dels dos governs i la voluntat de fer de l'Aiguabarreig l'àrea pilot de gestió conjunta entre ambdues comunitats autònomes.

Mai no s'havia fet un estudi tan a fons de la confluència del Segre, Cinca i Ebre, en el qual han participat un gran ventall d'experts de la ICHN a la Franja de Ponent, de

l'Estació Biològica de l'Aiguabarreig i del CREAM que han analitzat des dels sediments de les lleres i l'edafologia de la plana al·luvial fins la fauna invertebrada o la producció agrícola.

Entre els projectes més interessants que s'han programat hi ha l'equipament de l'Estació Biològica just en la ratlla entre

Catalunya i Aragó, la creació d'una llacuna dins dels canyissars de la riba, la regeneració de boscos de ribera, el SIG de l'Aiguabarreig i un estudi a fons de la distribució de la fauna i flora en la reserva natural de l'Aiguabarreig que es crearà aquest mes de març. L'estudi s'iniciarà, com la reserva, al març. ■

Delegació de la Garrotxa

Els rapinyaires a la Garrotxa

El 16 de desembre passat, tingué lloc, a Olot, la conferència *Els rapinyaires a la Garrotxa*, a càrrec de Fran Tralalon, coordinador de la línia de rapinyaires de la Delegació de la Garrotxa de la ICHN. Durant la conferència, va introduir als assistents en el món dels rapinyaires de la comarca, en la seva identificació, el grau d'amenaça i els resultats del seguiment efectuats durant l'any 2005.

Amb fotografies pròpies i altres imatges es va incidir d'una manera important en com es poden identificar i diferenciar en ple vol els rapinyaires de la Garrotxa.

Es van exposar els principals resultats del seguiment de l'any 2005, especialment les densitats i les estimes poblacionals per espècie, i els assistents es van interessar per temes com la biologia dels rapinyaires, la nidificació o les possibles amenaces.

Aquest seguiment s'integra en el Programa de Conservació i Millora dels Rapinyaires Diürns de la Garrotxa, desenvolupat per la

Fundació d'Estudis Superiors d'Olot i la delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural, i ha comptat, també, amb la col·laboració de l'Agrupació Naturalista i Ecologista de la Garrotxa.

Les persones que han participat en el seguiment són: Rafael Carbonell, Daniel Díaz, Jaume Fabregó, Gabriel de Jesus, Joan Montserrat, Mike Lockwood, Joan Plana i Fran Tralalon.

Aquest projecte, així com la conferència, han comptat amb el suport de la Fundació "La Caixa".

A la pàgina web de la delegació de la Garrotxa podeu obtenir més informació d'aquest i altres projectes de recerca. ■

Pàgina web de la delegació de la Garrotxa

La delegació de la Garrotxa ha creat una pàgina web, la qual, de moment, podeu consultar a través de la web de la ICHN. Aviat, la delegació, tindrà una adreça pròpia,

però mentre es resolen les qüestions tècniques s'hi pot accedir des de la pàgina inicial de la ICHN o bé des de l'adreça <http://130.206.88.24/ichngarrotxa/index.htm> ■

Representants en organismes i institucions

Consell de Protecció de la Natura

El 14 de desembre passat, va tenir lloc la reunió del Ple del Consell de Protecció de la Natura. Amb gairebé un any d'endarreriment, el Govern de la Generalitat ha nomenat els nous membres del Consell que substitueixen els que han cessat en aquests darrers anys, de manera que, finalment, la composició del Consell torna a estar completa.

En aquesta reunió es va fer un breu repàs dels diferents informes elaborats durant l'any 2005, que no han estat gaire nombro-

sos, i es va fer una primera reflexió sobre l'avantprojecte de Llei de creació de l'Agència de la Natura de Catalunya, en relació amb el qual caldrà elaborar l'informe preceptiu abans d'acabar l'any.

Atès que la publicació de les memòries del Consell de Protecció de la Natura també s'ha endarrerit, es va proposar que tots els informes elaborats en els darrers anys es puguin consultar a través de la pàgina web del Consell, sense haver d'esperar la seva publicació. ■

Sessió científica Encuentros y conflictos entre la sistemática tradicional y la molecular

El 25 de novembre passat va tenir lloc la sessió científica *Encuentros y conflictos entre la sistemática tradicional y la molecular*. *¿Están obligadas a entenderse?*, organitzada pel CERBIV (Centre de Recerca de Biodiversitat Vegetal de la Universitat de Barcelona) amb la col·laboració de les facultats de Biologia i Farmàcia. La sessió es va dividir en dues parts, una conferència i una taula rodona. La conferència, *¿Pueden aprender a convivir la sistemática tradicional y la molecular?*, a càrrec de Tod Stuessy, de la Universitat de Viena, va fer un repàs als diferents enfocaments que ha rebut la sistemàtica al llarg del temps i va presentar també les diferents eines que tenim per tal de realitzar estudis taxonòmics i sistemàtics, les quals no necessàriament han de trobar-se en conflicte. A la taula rodona es va fer una breu presentació de projectes de recerca en els que combinen diferents tipus de dades, tant morfològiques com moleculars, i a continuació es va encetar un breu, però interessant debat sobre l'ús de les diverses tècniques i es va posar de manifest la necessitat de formar els estudiants, no només amb les noves tècniques moleculars, sinó també en la taxonomia clàssica, sovint deixada de banda.

Parc Natural de l'Alt Pirineu

L'Anuari Naturalista del Parc Natural de l'Alt Pirineu vol recopilar les dades naturalistes obtingudes en aquest espai protegit i en la seva perifèria i posar-les a disposició pública. El primer Anuari es podrà consultar a la primavera de 2006 a la pàgina web del parc.

L'Anuari tindrà aquests apartats: observacions de fauna i flor; referències i resums dels treballs de temàtica naturalista inèdits que s'hagin realitzat durant l'any en l'àmbit del Parc, així com dels resultats dels censos o treballs de seguiment d'espècies d'interès; resum meteorològic de l'any.

En aquest primer Anuari s'acceptaran citacions anteriors a 2005, tot i que en anuaris posteriors les dades publicades es limitaran a l'any corresponent. Les dades per a l'Anuari de 2005 es poden enviar com a màxim fins al 30 de gener de 2006.

L'Anuari recollirà les dades obtingudes en qualsevol indret dels municipis que tenen una part del seu territori al Parc Natural de l'Alt Pirineu, encara que aquest indret no estigui dintre dels límits estrictes de l'espai protegit.

Es recomana que les citacions siguin enviades per correu electrònic, com a documents de Word, a l'adreça: pnaltpirineu.dmah@gencat.net especificant que és un missatge per a l'Anuari. Per a qualsevol consulta, es pot utilitzar aquesta mateixa adreça.

El decurs del Parc Natural de l'Alt Pirineu

Els inicis de totes les entitats són un xic tumultuosos, entròpics, que discorren per viaransys no gaire planers,... però alhora engrescadors. El Parc Natural de l'Alt Pirineu, de creació encara recent, es troba en aquesta tessitura. Fent una mica de balanç, si bé hi ha aspectes en què encara ens falta força camí perquè es puguin considerar normalitzats, destaca la quantitat i qualitat de feina feta per l'equip gestor.

Dins d'aquesta feina, s'hi troben sobretot iniciatives de planificació i gestió, que afecten espais naturals, centres de gestió i informació, i àmbits sectorials.

En el camp dels espais, s'està treballant en els aspectes de mobilitat dins el Parc: elaboració d'un pla de senderisme de tot el Parc (gairebé enllestit) i d'un pla de circulació rodada, i col·laboració amb l'Ariège en un projecte INTERREG de senderisme de qualitat. També s'ha establert una bona coordinació amb els enginyers forestals del DMAH en els plans d'actuacions forestals, de manera que l'equip gestor del Parc incideix en la planificació dels boscos.

Pel que fa als centres de gestió i informació, aviat començaran les obres per a bastir la seu administrativa del Parc, al «Paller d'Antonet» de Llavorsí, que substituirà el local municipal on ara es troba. A més, es duen a terme actuacions en col·laboració amb altres entitats, per tal de crear nous centres d'informació, o de complementar-ne de preexistents. En concret, es treballa en quatre futurs centres d'interpretació: la «Casa Bringué» de Ginestarre a la vall de Cardós (adequació ja força avançada), la «Rectoria d'Àreu» a la Vallferrera, la «Casa Sastrés» d'Isil a les valls d'Àneu, i l'antic ajuntament d'Os de Civís a l'Alt Urgell. També s'han situat cartells informatius a diversos punts, s'han editat fulletons informatius, i s'ha creat la corresponent pàgina web (hi podeu arribar a partir de www.parcdecatalunya.net).

Quant als àmbits sectorials, s'ha dedicat bastant d'esforç i recursos al sector ramader

i agrari, fins ara en forma d'accions especials (tanques, millora d'abeuradors, subvenció a fires ramaderes, pla específic contra els danys causats pel porc senglar). Cal tenir en compte que aquest sector es troba en situació molt crítica a tot el Pirineu, i també que els paisatges actuals manifesten l'abandonament de les activitats agropecuàries, amb més o menys intensitat. En aquest context, al Parc Natural de l'Alt Pirineu l'objectiu genèric de conservació d'espècies i d'hàbitats té especialment en compte el fet que el seu paisatge es deu en bona part a l'activitat ramadera. Indica aquest caràcter el logo del Parc, un dibuix geomètric que pot suggerir la simetria radial de certs elements florístics i faunístics, però que és sobretot un ornament propi de la cultura pastoral.

Com a d'altres parcs, bona part del Consell Gestor d'aquest consisteix en representants locals o de sectors socioeconòmics arrelats al territori. Esperonats pel caire 'pastoral' esmentat, bona part d'aquests membres del Consell sembla que consideren el Parc com una mena d'entitat de desenvolupament local, creada bàsicament per subvenir activitats socioeconòmiques diverses, bé que arrelades al país. Així, les discussions sobre subvencions a activitats del sector primari han pres un protagonisme durant les reunions tingudes per aquest Consell. Temes de força més transcendència naturalista, com per exemple la preservació del Muntanyó d'Àreu, han passat molt més desapercebuts.

Tot i això, durant la tardor de 2004 es va organitzar una primera trobada d'investigadors, al poblet de Ferrera. A més, s'han encarregat alguns estudis específics de fauna (situació del duc, de les poblacions de peixos) i d'hàbitats (prats de dall), i s'ha col·laborat en activitats de recerca. Una altra iniciativa és l'edició d'un *Anuari naturalista del Parc Natural de l'Alt Pirineu* que aplegarà resums de recerques dutes a terme al Parc i novetats de flora i de fauna, el qual coordina Pere Aymerich (pere_aymerich@yahoo.es). ■

Col·laboracions amb altres entitats

Jornada sobre els Sistemes d'informació del medi natural: aplicació a la recerca i a la gestió

El passat 29 de novembre de 2005 a la sala Prat de la Riba es va celebrar una jornada sobre els sistemes d'informació del medi natural i les seves aplicacions a la recerca i a la gestió. La jornada pretenia donar una visió de l'estat de la situació actual i de les possibles necessitats amb relació a la informació i eines necessàries per millorar la gestió del medi natural a casa nostra. Aquesta jornada fou organitzada pel Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions

Forestals (CREAF), la Societat Catalana de Biologia (SCB) i la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN).

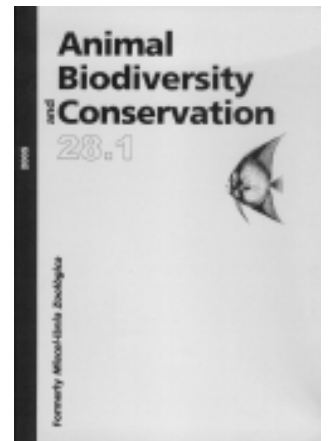
La presentació de la jornada va anar a càrrec de Ramon Luque, director general del Medi Natural del DMAH i de Javier Retana, director del CREAM. El programa va incloure 16 comunicacions, de 25 minuts cadascuna, presentades per experts en aquesta temàtica, convidats pels organitzadors i seguides amb

un gran interès per part dels assistents. Entre les persones convidades hi havia tècnics de diverses administracions, universitats i centres de recerca. En concret hi va haver ponents del Departament de Medi Ambient i Habitatge, Departament de Política Territorial i Obres Públiques, Diputació de Barcelona, Ministerio de Medio Ambiente, Centre de la Propietat forestal, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Barcelona, Universidad de Valladolid, Institut d'Estudis Andorrans, Centre Tecnològic i Forestal de Catalunya i el CREA.

A la jornada es va fer palès el notable interès existent pels sistemes d'informació dins els col·lectius directament implicats i també per part de la ciutadania en general. Es va posar també de manifest la més gran accessibilitat dels diferents sistemes d'informació per part dels usuaris. La sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans, es va quedar petita per la gran quantitat de persones

inscrites —més de 200—, per la qual cosa es va haver d'habilitar un servei de vídeo en una sala adjunta que va permetre superar el límit imposat per la capacitat de la sala. Entre els inscrits hi havia nombrosos tècnics de les administracions, tècnics de consultores i investigadors que habitualment treballen en aquests àmbits. Pel que fa a la procedència geogràfica dels assistents a la jornada, fou també molt variada i s'hi va desplaçar gent de bona part del territori català. ■

Animal Biodiversity and Conservation, 28.1, 2005. Formerly Miscel·lània Zoològica. Museu de Ciències Naturals, Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona, 2005. 99 p. ISSN: 1578-665-X.

Es pot consultar a l'adreça: <http://www.bcn.es/ABC>

Legislació

Caça i pesca

Ordre MAH/450/2005, de 10 de novembre, per la qual s'estableix un nou període de la campanya de pesca de l'angula i s'incorporen nous punts de pesca, al delta de l'Ebre, per a la temporada 2005-2006. DOGC núm. 4520 de 29 de novembre de 2005.

Fauna i flora

Ordre MAH/417/2005, de 19 d'octubre, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts destinats a compatibilitzar les activitats apícoles amb la conservació de l'abellarol al territori de Catalunya i es convoquen els corresponents a l'any 2005. DOGC núm. 4503 de 4 de novembre de 2005.

Geologia

Resolució CLT/3489/2005, de 9 de novembre, per la qual s'incoa expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional, en la categoria de zona paleontològica, a favor dels jaciments dels Nerets (Vilamitjana-1) i Suterranya, al terme de Trepmp, i s'obre un període d'informació pública. DOGC núm. 4526 de 9 de desembre de 2005.

Resolució CLT/3490/2005, de 9 de novembre, per la qual s'incoa expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional, en la categoria de zona paleontològica, a favor de diversos jaciments al terme d'Abella de la Conca (Pallars Jussà), i s'obre un període d'informació pública. DOGC núm. 4526 de 9 de desembre de 2005.

Resolució CLT/3491/2005, de 9 de novembre, per la qual s'incoa expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional, en la categoria de zona paleontològica, a favor del jaciment de Coll de Joau, al terme de Saldes (Berguedà), i s'obre un període d'informació pública. DOGC núm. 4526 de 9 de desembre de 2005.

Resolució CLT/3492/2005, de 9 de novembre, per la qual s'incoa expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional, en la categoria de zona paleontològica, a favor de diversos jaciments als termes de Fígols i Vallcebre (Berguedà), i s'obre un període d'informació pública. DOGC núm. 4527 de 12 de desembre de 2005.

Organització administrativa

Ordre MAH/463/2005, de 25 de novembre, per la qual es crea la Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre i se'n regula la composició i les funcions. DOGC núm. 4527 de 12 de desembre de 2005. ■

Convocatòria

L'Ajuntament de Castellcir convoca un concurs de projectes sota el títol *Un altre jardí és possible*, adreçat particularment als estudiants d'últim curs de carrera universitària o de formació professional de grau superior i als professionals del món de l'urbanisme i el medi ambient.

Per a més informació contacteu amb l'Ajuntament de Castellcir, a través del telèfon 938 668 157.

Agenda

Recordem als socis que no ens han donat la seva adreça electrònica o que l'han canviada que si ens la faciliten rebran informació actualitzada de les activitats i convocatòries de la Institució.

Amb el suport de

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

fundada el 1899

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iecat.net
A/l: <http://iecat.net/ichn>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Sessions científiques

Dijous 9 de març de 2006, a les set de la tarda, a l'Aula Magna de la Universitat de Vic. **Biogeografia i evolució dels rèptils i amfibis a la Mediterrània occidental**, per SALVADOR CARRANZA, investigador del Ramón y Cajal, Departament de Biologia Animal de la Facultat de Biologia de la UB.

Dimecres 15 de març de 2006, a les set de la tarda, a l'Aula Magna de la Facultat de Ciències de la UdG. **Micoespeciació i evolució vegetal a la Mediterrània occidental: què coneixem i què ens cal conèixer**, per JOSEP ROSSELLÓ, professor titular de la UV i investigador de l'equip de biologia molecular del Jardí Botànic de la UV.

Cursos naturalistes

11 i 12 de febrer de 2006. **GPS i el SIG MiraMon: combinació de cartografia amb captura i descàrrega de dades de camp**, a càrrec de LLUÍS PESQUER i EDUARD LUQUE, CREA.

29 i 30 d'abril de 2006. **Sistemes naturals del Parc Natural Regional del Port del Comte (l'Alguer) i del Nord-Oest de Sardenya**, a càrrec d'ANTONIO TORRE, biòleg, president del Parc Natural Regional del Port del Comte, membre de la Junta Regional de la Comissió de Reserva de l'Àrea Marina Protegida del Cap de la Caça - Illa Plana, i CARLES SECHI, secretari de l'Obra Cultural de l'Alguer.

Informació i preinscripció: Secretaria de la ICHN: carrer del Carme, 47; 08001 Barcelona. De dilluns a divendres, de 12 a 14 h. Demaneu per Isabel Munujos. Tel.: 933 248 582; fax: 932 701 180; a/e: ichn@iecat.net.

Delegació del Bages

28 de gener de 2006. Excursió al **massís de Garraf i el delta del Llobregat**.

25 de febrer de 2006. Excursió a **La Puda de Montserrat i el Puigventós**.

Les excursions duren tot el dia, amb sortida a les 8.15 h del davant de l'UPC de Manresa (av. Bases de Manresa, 71). Cal inscriure's prèviament a ichnbages@infonegocio.com o als telèfons 938 782 405 i 938 788 608.

Recordau

Horari d'atenció de la Secretaria de la ICHN

Dilluns i dimecres de 10.30 a 19 h. Dimarts, dijous i divendres de 9 a 17.30 h.
Adreça electrònica: ichn@iecat.net. Adreça d'Internet: <http://www.iecat.net/ichn>

Fons bibliogràfic de la ICHN

Podeu consultar el fons bibliogràfic de la Institució a la Biblioteca Montilivi, Universitat de Girona, Àrea de suport a l'estudi i la docència. Horari: tardes de 14.45 a 21.45 h; Tel.: 972 418 290; o a l'adreça d'Internet: http://biblioteca.udg.es/fons_especials/ichn/index.asp.

Han col·laborat en la redacció d'aquestes NOTÍCIES:

Jordi Baucells, Jordi Badia, Guillem Chacón, Bernat Garrigós, Ester Gaya, Josep Germain, Joan Josep Ibáñez, Carles Martorell, Josep Ninot, Xavier Oliver, Andreu Salvat i Florenci Vallès.